

[Dyremose]

Dybkjær åbenbart havde travlt med at notere, således at hun ikke så det smil, jeg forsøgte at fremkomme med, idet jeg netop sagde, at det nok mest var ØD efter den socialdemokratiske model med centrale fonde og tvang, befolkningen ikke havde interesse i at diskutere. Jeg tror, der er lidt mere interesse, når den centrale fond er væk, og jeg tror, der er endnu mere interesse, når det bliver helt frivilligt. Dette bringer mig ind på den anden sag, som jeg godt vil kommentere.

Fru Lone Dybkjær sagde, at det drejede sig for det radikale venstre om at give den enkelte større indflydelse på sin egen situation. Det er jeg da helt enig i, og derfor kan jeg ikke forstå, at det radikale venstre i forslaget skriver: »Andelene er ikke omsættelige. De frigøres til den enkelte, når vedkommende endeligt forlader arbejdsmarkedet«. Man fratager jo netop den enkelte muligheden for at få indflydelse på sin egen situation ved, at man ikke giver den enkelte dispositionsret over de midler, som er kommet frem.

Det begrundes fru Lone Dybkjær med, at man skal have medindflydelse på arbejdspladsen. Ja men det kan man jo få, hvis det bliver som medarbejderaktier, og hvis man vælger at lade dem stå, har man medindflydelsen via aktierne, ligesom man har det på andre måder via bestyrelser, tillidsrepræsentanter osv. Man kan altså få det via aktier, men hvis man vælger at sælge disse aktier, fordi det passer bedre ind i ens personlige frihedsønsker, skal man selvfølgelig heller ikke have medindflydelse qua aktierne. Jeg forstår ikke, at de radikale, når de ønsker frihed for den enkelte, netop tvinger den enkelte til at fastholde de andele, man får i den enkelte virksomhed.

Så vil jeg gerne sige, at det lød for mig, som om fru Lone Dybkjær sagde, at man kunne nå et stykke vej ved de frivillige ordninger. Jeg håber, at det skal forstås på den måde, at man erkender, at dette er et bidrag til diskussionen, men ikke vil bidrage til en konkret lovgivning lige nu. Derimod håber jeg, at det konservative beslutningsforslag, som vi skal behandle om et stykke tid, og hvori der er en række konkrete ting, som kan gøres her og nu, så man ad frivillighedens vej vil komme et stykke hen i retning af, at den enkelte får et større medeje af virksom-

hederne, vil det radikale venstre møde positivt.

Kurt Hansen (VS):

Det er alene til hr. Mølgaard og hans lille vittighed, som jeg synes jeg nødvendigvis skal kommentere.

Se, nu er det jo sådan, at både venstresocialisterne og retsforbundet i utallige sager her og i mere generelle og principielle debatter netop har lagt en profil frem, som viser, at vi har en ideologi, en teori og en metode, som vi arbejder efter, og som er styrende i vores politiske aktiviteter i forhold til de forslag, vi stiller, og de kommentarer, vi i øvrigt kommer med.

Retsforbundet står på et georgistisk grundlag, vi står på et marxistisk grundlag, og når jeg nævnte vareproduktionen, er det, fordi det er et marxistisk begreb. Det er et begreb, som dækker over, at man frembringer ting og sager med henblik på, at de skal være hurtigt omsættelige, at de skal give størst mulig profit. Det er, hvad der kendetegner vareproduktionen, og det er selvfølgelig ikke et udtryk for, at vi ikke mener, der skal produceres ting, som folk kan bruge, naturligvis ikke; det var jo det, hr. Mølgaard ligesom var inde på. Men vi er modstandere af vareproduktionen, fordi den ligesom repræsenteres ved kortsigtede profitinteresser, indbygget slitage og forældelse i de ting, som bliver frembragt osv. Vi vil tværtimod som alternativ til dette – hvad vi ikke kan få under de nuværende produktionsforhold, under kapitalismen, privatejendomsretten osv. – have en planlagt produktion, hvor man sætter de behov, der er til stede hos den brede befolkning, i højsædet, hvor man kan tilrettelægge en produktion på lang sigt, så man undgår det produktionsanarki, som eksisterer under de givne produktionsforhold, hvor det jo er privatejendomsretten, der er det mest fremherskende element. Det er simpelt hen nogle andre betingelser for at frembringe goder under andre samfundsforhold, jeg taler om, når jeg siger, at det er nødvendigt at gøre op med denne vareproduktion.

Lone Dybkjær (RV):

Ja, nu skal vi vel ikke tvære alt for meget i debatten om det venlige og det uengagerede, eller hvad det nu kan være. Jeg vil dog gerne